

Poua de Sant Jeroni

Castellcir

Ubicació

Comarca: Moianès
Lloc/Adreça: Al nord del nucli de Castellcir i del mas de Sant Jeroni
Emplaçament A la banda nord de la Riera de Santa Coloma, al l'est de La Penyora.
Alçada: 716,8

Coordenades:

Latitud: 41.78399
Longitud: 2.14766
UTM Est (X): 429173
UTM Nord (Y): 4626144

Classificació

Número de fitxa 08055 - 136
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Popular
Segle XVII-XIX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08054A001000200000JE
Fitxes associades:

[Poua de les Berengueres](#)

Autoria de la fitxa Cristina Belmonte (iPAT Serveis Culturals)
Data de registre de la fitxa: dj., 23/04/2020 - 02:00

Descripció

Construcció cilíndrica semisoterrània d'uns 6.7 m de diàmetre feta de maçoneria, famb pedres sense devastar col·locades formant filades més o menys regulars. La construcció està rematada per una cúpula semiesfèrica, i té dues obertures, una la nord i un altre als sud, amb pedres que la tanquen. Una rampa delimitada per murs de pedra seca en permet l'accés.

Observacions:

Per la proximitat amb la Poua de les Berengueres, reben popularment el nom conjunt de "les Poues".
També coneguda com Poua de les Berengueres II

Història

La necessitat i costum de conservar gel per a diferents usos ve d'antic i fou a partir de la segona meitat del segle XVI el seu ús es va generalitzar fins que, entre els segles XVII i XIX, va esdevenir un producte quotidià de primera necessitat, tant per motius gastronòmics (refresc de begudes, gelats o conservació d'aliments) com terapèutics. Fou una activitat molt important, clau per a les poblacions, fins el descobriment de l'electricitat i la possibilitat de fabricar gel de forma industrial.

Tot això va comportar un increment de demanda, i alhora va obligar a construir llocs d'emmagatzematge del glaç i la neu. L'activitat dels pous de glaç, allà on el clima ho permetia, es va estendre per tot Catalunya, amb nombroses construccions a zones com el Moianès o el Montseny, que abastien Barcelona.

El fet de poder conservar el gel des de l'hivern fins la tardor següent requeria d'una activitat important i d'unes construccions especialitzades amb un disseny específic. Els pous eren la tipologia més comuna en aquest tipus d'estructures, totes elles de pedra, i cobertes per una cúpula.

En qualsevol cas per a la seva construcció eren necessaris diferents elements, la proximitat de vies de comunicació i llocs de consum no molt allunyats, així com la proximitat de cursos d'aigua, a banda per suposat, d'un clima apropiat.

El gel es treia de la riera, sèquia o estany quan havia assolit un gruix suficient, d'entre 20 i 30 cm.

Seguidament, es trencava i/o tallava en trossos irregulars amb diferents eines, ja fossin palanques, tràmees, magalls o serres, ajudats de motlles destinats a obtenir mides i pesos regulars. Un cop extret es transportava al pou, ja fos amb carruatges o animals de tir. Un cop transportat, s'emmagatzemava al pou. Sovint el fons i les parets del pou s'aïllaven prèviament amb brancatge, i s'anava col·locant el gel en capes successives separades amb palla o branques, així com amb gel picat; tot plegat per tal d'evitar la compactació i facilitar-ne l'extracció. Un cop ple, se'n tancaven les obertures exteriors amb portes de fusta o amb lloses que hi encaixaven, i es tapava amb branques. Tota aquesta feina mobilitzava força gent, en alguns casos podien ser fins a una cinquantena entre totes les tasques de recol·lecció, buidat, transport, col·locació, manteniment i buidat. Els beneficis econòmics també eren importants (només a la ciutat de Barcelona se'n consumien unes 700 tones anuals) i, conseqüentment, es van crear impostos específics.

Els pous de glaç pràcticament van desaparèixer al segle XIX, però durant la primera meitat del segle XX alguns continuaren funcionant, però ja per a consum propi.

Bibliografia

AYMAMÍ, G. (2000): Aproximació als pous de glaç i de neu de Catalunya. Unió Excursionista de Catalunya, Barcelona.

DANTÍ, J., CANTARELL, C. i CORNELLAS, P. (2007): Els pous de glaç al Vallès Oriental. Consell Comarcal Vallès Oriental, Granollers.

RODRÍGUEZ LARA, José Luis. Aproximació a la Toponímia del Moianès. Barcelona: Rafael Dalmau,

Editor, 2009. (Col·lecció "Camí Ral", núm. 30). NUET I BADIA, J (1970) : Els pous de neu del Montseny. Revista Muntanya, Agost.

PLADEVALL, A. (1994): Els pous de glaç i de neu a Catalunya. Espais (Barcelona) (DPTOP), 38: 45-51.

SOLÉ, Ll. (2006): Producció de gel a les economies pageses. El pou de glaç de Vilianna», Estudis d'Història Agrària (Barcelona) 19: 49-68.

